

NGV DRENTHE

THREANT

19^e jaargang nr. 2

2008

Veenhuizen. "De oude Poort."

THREANT - Kwartaalblad NGV Drenthe
Verschijnt 4 x per jaar.

De leden van NGV Drenthe ontvangen het kwartaalblad “Threant” geheel gratis.

Redactie-adres: **Nijend 3, 9465 TP Anderen 0592-242258.**

Ook niet-leden kunnen zich op “Threant” abonneren voor € 9,50 per jaar, losse nummers € 3,00 (incl. portokosten).

De bedragen kunnen worden overgemaakt op giro **3067169** ten name van NGV Drenthe te Emmen. Bij nabestellingen verzoeken wij u de jaargang(en) c.q. het nummer van de te ontvangen “Threant” te vermelden.

Inhoud

	<u>pagina</u>
Van de voorzitter	29
Activiteiten	29
Evenementen	30
Adreswijzigingen e-mail	30
Ledenmutaties	30
Verschijsning Threant en inzending kopij	31
Wijzigingen van drukprocedure en distributie	31
Voorouderdag Veenhuizen	32
Onderzoek in Emsland en Bentheim	33
Verdrinking bij Zuidbarge	39
De Drentse Zeeman	42
Emigratie	45
Genealogie Zantingh	49
Stamreeks van Felix Simon Anthon Zwart	51
Van en voor onze leden	55

De redactie aanvaardt geen verantwoordelijkheid aangaande de inhoud van de genealogische artikelen.

Bronvermelding

Ons tijdschrift is van en voor onze leden. Dit willen we graag zo houden. Om zoveel mogelijk bekendheid aan onze vereniging en ons blad te geven, vraagt de NGV Drenthe u overgenomen artikelen met bronvermelding op te nemen.

Foto omslag: De omslag-foto van de oude poort van Veenhuizen is bedoeld als een uitnodiging tot het bezoeken van de Voorouderdag Veenhuizen (zie aankondiging van het Drents Archief) op 25 mei.

VAN DE VOORZITTER

Beste leden,

Op het moment dat u dit leest is het voorjaarsprogramma al weer voorbij. We hebben een goed seizoen gehad. Bij de lezing over onderzoek in Duitsland (in het bijzonder de gebieden bij Drenthe over de grens) hadden we een volle zaal: er waren meer dan 50 bezoekers. Ook de lezing over de spoorwegen was een onderhoudende lezing die goed bezocht werd. Door de brede informatie en het succes van de Duitslandlezing is een bewerking van de tekst in deze en de volgende Threatant opgenomen. Hierdoor kan alle feitelijke informatie een breder bereik krijgen.

Op dit moment zijn we druk bezig om het programma voor het najaar voor te bereiden. De eerste sprekers zijn al vastgelegd. Meer informatie hierover is te vinden op de agenda op de NGV website (www.NGV.nl) of in deze en de volgende Threatant.

U kunt de komende tijd nog even kijken of u nog materiaal heeft voor ons Jubileumboek 2009. Er is nog enige ruimte voor extra kwartierstaten. Informatie over de vereisten en methode van inzenden is te vinden op de website van de afdeling: Drenthe.NGV.nl, onder het kopje Jubileumboek 2009. In Drenthe zijn we erg verwend met onze Drenlias. De gehele burgerlijke stand en alle DTB's zijn daar al geruime tijd te doorzoeken. In de provincie Groningen, waar veel Drenten ook voorouders hebben, zijn ze nu een inhaalslag begonnen. Op de site www.allegroningers.nl staan al bijna een miljoen aktes en een deel zelfs met scans van originelen. Erg de moeite waard omdat je (straks) zelf thuis de juistheid kunt controleren.

Rest mij nog u een goed vakantie seizoen te wensen. Mocht het weer tegenvallen dan is er nog altijd de mogelijkheid om een archief te bezoeken.

Godwin Zwanenburg

ACTIVITEITEN

Het bestuur is nog druk bezig met de besprekingen aangaande sprekers, zalen en data. Vast staat in elk geval:

6-9-2008 Hoogeveen (locatie volgt nog): De geschiedenis van het notariaat en de notariële archieven, door Olav Dierckxsens.

EVENEMENTEN

- 27-9-2008 Zestigjarig bestaan van de afdeling Amsterdam. De afdeling Drenthe is aanwezig met een stand bij de viering van dit gebeuren, samen met de afdelingen Friesland en Groningen
- 4-11-2008 Twaalfde Friese Genealogische contactdag in Tresoar te Leeuwarden. Onze afdeling is met een stand aanwezig.

ADRESWIJZIGINGEN E-MAIL

Van ons bestuurslid mevrouw M.G.J. Habing: m.habing@kpnplanet.nl
De voorzitter van het Hoofdbestuur: rkvennik@gmail.com

LEDENMUTATIES

Geroyeerd:

Dhr. J.H. Smit	Westerdoksdiijk 163	1013 AD Amsterdam
Dhr. P.Ch. Lindhout	Rembrandtlaan 79	7944 GC Meppel
Mw. S. Westra	Amstelstraat 6	9406 TH Assen

Opzegging:

Mw. G.H. Hilbolling-ten Hof	Asserstraat 38	9461 GD Gieten
Dhr. J. Fonk	Westerstraat 44	9301 BA Roden
Mevr. G. Kempen	Korteweghof 8-I	1097 LG Amsterdam
Dhr. H. Gerrits	Molenweg 31	6871 CV Renkum
Dhr. J. Pol	Pr. Mauritspl. 30-23	7902 AG Hoogeveen
Mw. R. Hogenbirk-Schimmel	De Vijvers 7	7991 BV Dwingeloo
Mw. J.A.M. Sutman	Boerhoordreef 140	9403 KG Assen
Dhr. U. Nonkes	Hunenoord 5	7822 BN Emmen
Dhr. H.S. Kloosterman	L v.d. Iemenhees 474	7823 JV Emmen
Mw. C.E. v.d. Laan	Prinsenvweg 22-90	3862 PW Nijkerk
Dhr. W. Duiker	Dahliastraat 47	7641 VX Wierden
Dhr. C. v.d. Pijl	Kromme 17	9431 HL Westerbork
Dhr. J.H. Kok	Leopoldlaan 1	9721 XG Groningen
Dhr. G. Kamphuis	Banderschulte 21	9451 KH Rolde
Dhr. B. Schutrups	Campinge 22	9471 JC Zuidlaren
Dhr. H. Warrink	Keukenhof 1-b	9463 RC Eext
Dhr. H.H. Heeres	Weerdingerkan..Z.15	7831 AA Nw Weerdinge
Dhr. G. Veldman	Zeegravensingel 18	8721 KE IJsselmuiden
Dhr. F.W. Weinbrecher	Pimpelmeesstraat 15	1826 KR Alkmaar

Wijziging van afdeling:

Dhr. J. Ettema	Dorth 13	9301 XH Roden
Adreswijziging:		
Dhr. S. de Vos	Dr. Beelstraat 22	8471 KV Wolvega
Mw. A.M. Brinckman		
-van Gerven	Noordwijk 26	7751 AJ Dalen

Nieuw bijkomend lid:

Dhr. J. Ridderinkhof	H. Cleyndertweg 725	1025 EB Amsterdam
----------------------	---------------------	-------------------

Nieuwe leden:

Dhr. W.B. Kunst	Hoofdvaartsweg 92	9406 XG Assen
Dhr. J. Weitering	Fred. Hendrikstr. 24	7952 BZ Staphorst
Dhr. H. Hillinga	Sperwerlaan 23	7905 HP Hoogeveen
Dhr. S. Folkerts	Stof. Holtjerweg 60	7961 CB Eelde

VERSCIJNING THREANT EN INZENDING KOPIJ

De planning is als volgt:

Datum van inzending kopij:	Datum van verschijnen:
01-07-2008	01-08-2008
01-10-2008	01-11-2008

WIJZIGING VAN DRUKPROCEDURE EN DISTRIBUTIE

Sedert een lange reeks van jaren heeft de heer G.J. Struik gezorgd dat onze periodiek Threant bij een hem bekend adres, namelijk dat van zijn werkgever, werd gedrukt. Daarmee werd al een aanvang gemaakt in de tijd dat hij voorzitter was van de afdeling Drenthe. Nadat hij het bestuur had verlaten is die procedure tot heden voortgezet. Dat hield niet alleen in dat hij het drukproces begeleidde, maar ook dat hij vier maal per jaar met ondergetekende een avond vulde met het adresseren, het stickeren van de Threants en soms ook voor aflevering bij TNT en KPN. Elk kwartaal een aantal uren gezellig bijpraten in Anderen tijdens de werkzaamheden, afgesloten met een borreltje.

De heer Struik heeft besloten met ingang van nummer drie van de lopende jaargang te stoppen met deze werkzaamheden. Dat spijt ons om diverse redenen. Het betekent dat het bestuur moet rondkijken naar een andere drukker, en dat wij zijn inbreng bij de afwikkeling van het geheel zullen missen. Dat laatste is in die zin het ergste, omdat daarmee ook een einde komt aan de “kwartaalgesprekken” in Anderen. En dat is weer een afsluiting van een bepaalde periode.

Gerrit, namens het bestuur, maar zeker ook namens mij persoonlijk: veel dank voor wat je voor de afdeling hebt gedaan.

A.S.

VOOROUDDERDAG VEENHUIZEN

op 25 mei in het Gevangenis­museum

Wist u dat ten­minste één op de zestien Nederlanders voorouders heeft, die een heropvoeding hebben ondergaan in de Drentse paupergestichten van de 19e eeuw? Dit heeft het CBS berekend naar aanleiding van het succesvolle boek *Het Pauperparadijs* van Suzanna Jansen. De auteur, zelf een nakomeling van deze gestichtsbewoners, blijkt dit lot te delen met meer dan 1 miljoen landgenoten.

In haar boek volgt journaliste Suzanna Jansen vijf generaties van haar voorouders langs alle welgemeende pogingen de onderklasse te verheffen, waaronder de armengestichten van Veenhuizen. Sinds begin 19e eeuw werden arme stedelingen uit heel Nederland in Drenthe ondergebracht om door landarbeid tot deugdzaamheid te worden gedruild.

Benieuwd of ook uw voorouders in Veenhuizen verbleven? Wilt u meer weten over de geschiedenis en de bewoners van deze armengestichten? Kom dan zondag 25 mei naar de Vooroudderdag van het Drents Archief en het Gevangenis­museum in Veenhuizen. Onderzoek uw roots, loop mee met de landlopers, volg een workshop stamboomonderzoek, bezoek een van de lezingen of maak een rondrit met de Boevenbus. Ook voor kinderen is er van alles te doen en te beleven.

Iedereen kan onder begeleiding zoeken in de bevolkingsregisters en in andere databases van het Drents Archief. Ook zijn alleen op deze dag originele documenten uit het archief van Veenhuizen te zien, waaronder signalementkaarten van bedelaars en landlopers. Natuurlijk is Suzanna Jansen ook van de partij; zij geeft een lezing en zal de hele dag aanwezig zijn om vragen te beantwoorden. Het museum is gevestigd in het 2e gesticht, het enige armengesticht dat zijn oorspronkelijke karakter heeft behouden. Ook de omgeving is bijzonder. Rondom de gestichten ontstond een gevangenis­dorp met een unieke architectuur. De huizen van de ambtenaren dragen namen als ‘Helpt elkander’ en ‘Orde en tucht’. Het is zelfs mogelijk om bij het Gevangenis­museum te overnachten. Een aantal oude bewaarderswoningen is omgebouwd tot sfeervolle, luxe vakantie­huisjes.

Kijk voor meer informatie op www.gevangenis­museum.nl en www.drentsarchief.nl.

Drents Archief

ONDERZOEK IN EMSLAND EN BENTHEIM (I)

Achtergronden over en mogelijkheden van het familieonderzoek in het Emsland en Graafschap Bentheim.

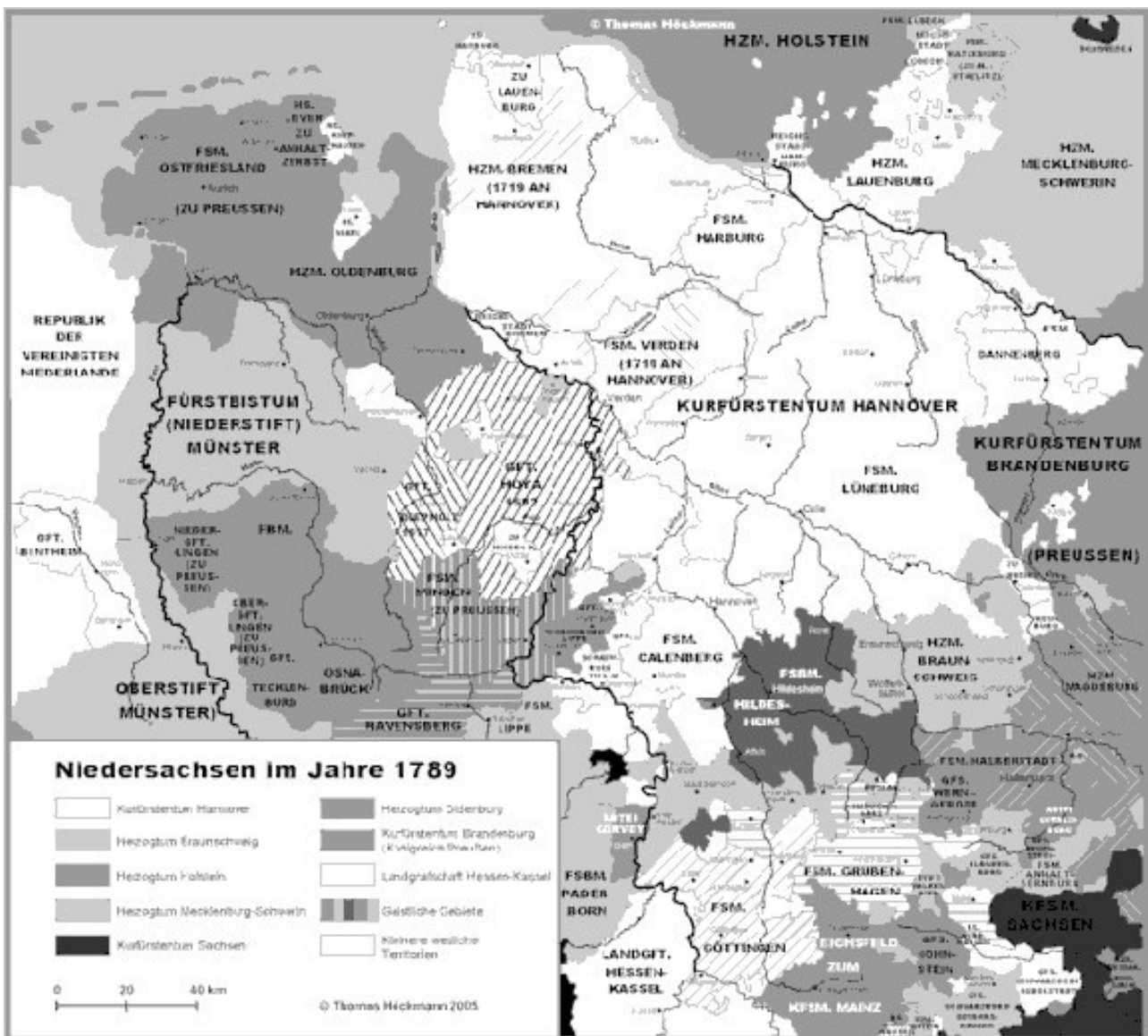
Door Dr. Ludwig Remling, archivaris van het archief van de stad Lingen.

Vertaald en bewerkt door Godwin Zwanenburg.

(Lezing gehouden op 23-2-2008 in De Kiel, waar veel leden verzochten om opname van de tekst in de eerstkomende Threatant. Wegens de lengte wordt de tekst in 2 delen afgedrukt).

Inleiding

Vandaag de dag hebben de Duitse gebieden aan de andere zijde van de oostelijke staatsgrens van Nederland een duidelijke structuur. In het noorden

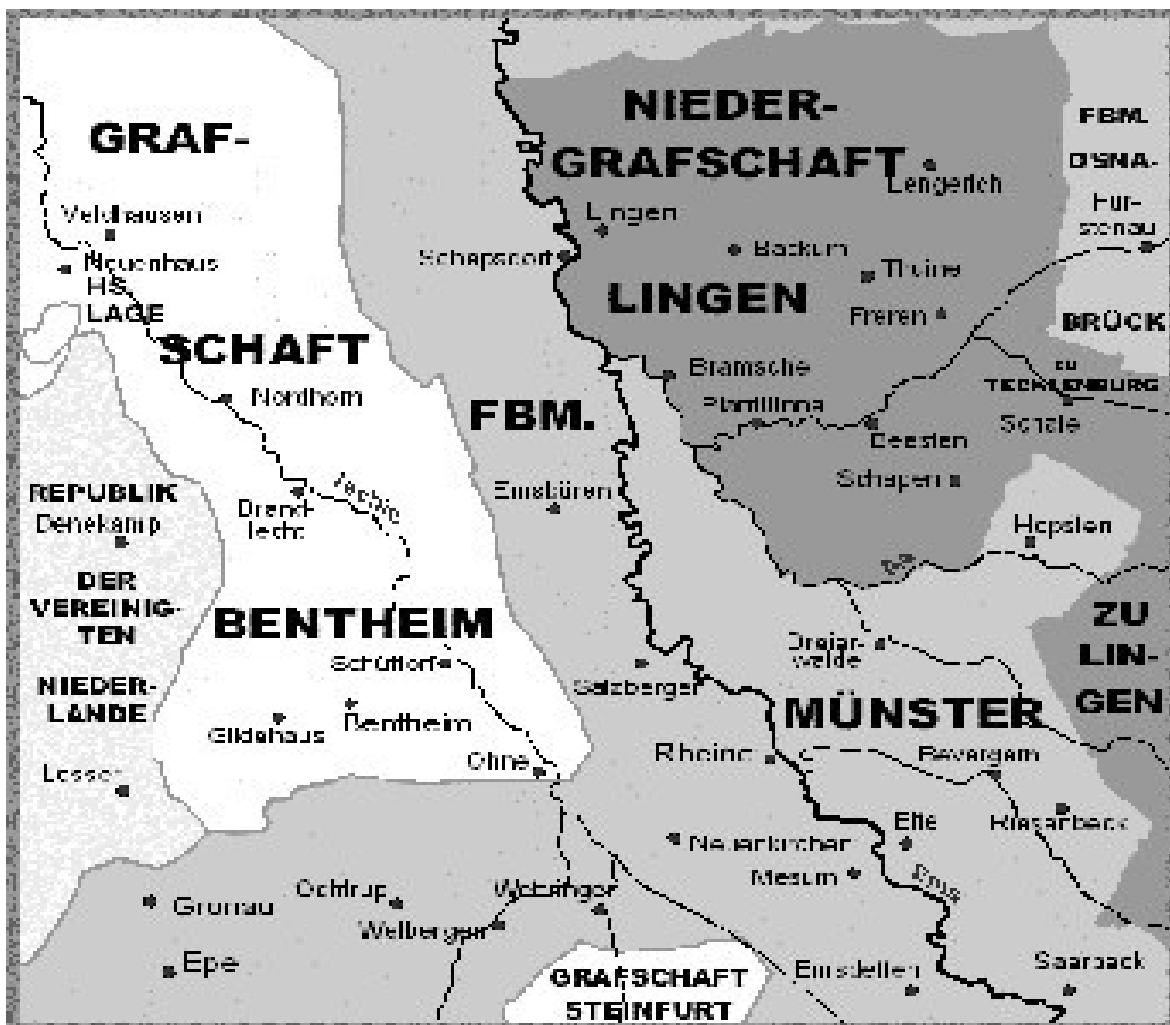
ligt het Landkreis Leer/Ostfriesland, ten zuiden daarvan het grote Landkreis Emsland, dat een samenvoeging is van de Altkreise Lingen, Meppen en Aschendorf/Hümmling, en dan de Landkreis Graafschap Bentheim. Deze drie

Landkreise behoren tot de Staat Nedersaksen. In het naburig Noordrijn-Westfalen volgen de Kreise Steinfurt, Coesfeld en Borken, die tot het zogenaamde Münsterland behoren.

De duidelijke opdeling van vandaag is het resultaat van een lange ontwikkeling. Van de 16e tot de 19e eeuw hadden de Duitse gebieden voorbij de oostelijke grens van Nederland een volledig verschillende structuur en organisatie. Zij behoorden tot verschillende bestuurlijke gebieden, waardoor het kwam dat zij ook elk hun eigen godsdienstige ontwikkeling doormaakten.

Emsland-Meppen/Aschendorf/Hummling

Het midden en noordelijke deel van het Emsland, de Altkreise Meppen en Aschendorf/Hümmling, was tot de secularisering, aan het begin van de 19e eeuw, een deel van het (prins)bisdom Münster. Als Ambt Meppen was het een deel van het zogenaamde Niederstift Münster. Aan het begin van de 17e eeuw

was het Münsterse Ambt Meppen bijna volledig protestants. Vanaf 1613 voerde prins-bisschop Ferdinand van Beieren in het Ambt Meppen een

contrareformatie door. Binnen enkele jaren was de hele bevolking weer katholiek. Tot aan het begin van de vroege 19e eeuw bevonden zich in het Ambt Meppen geen Protestanten of Protestantse gemeenten. Daarom zijn er hier alleen katholieke kerkboeken.

Tot het prinsbisdom Münster behoorde ook de drie op de linker Emsoever gelegen kerspelen Schepsdorf, Emsbüren en Salzbergen. Zij waren onderdeel van het zogenaamde Oberstift Münster. Ingedrukt tussen het Graafschap Bentheim in het westen en het Graafschap Lingen in het oosten vormden zij de smalle landbrug tussen de beide delen van het prinsbisdom Münster, de Oberstift en de Niederstift Münster. Vanuit de kerkelijke ontwikkeling van de drie kerspelen ontwikkelt het zich tot onderdeel van het Ambt Meppen. Sinds de contrareformatie overheerst het katholieke geloof en daarom zijn er slechts katholieke kerkboeken.

Emsland-Lingen

Het zuidelijke deel van het huidige Emsland, het vroegere Landkreis Lingen, behoorde met uitzondering van de drie zonet behandelde kerspelen tot het Graafschap Lingen. De stad Lingen en de naburige negen landelijke kerspelen ten oosten van de Ems waren oorspronkelijk een deel van het Graafschap Tecklenburg. Rond midden 16e eeuw verloren de graven van Tecklenburg dit deel van hun grondgebied evenals vier andere kerspelen aan keizer Karel V, die dit gebied het Herrschaft Lingen, en later Graafschap Lingen noemde. Later sloot hij het als een Exclave bij zijn Nederlandse bezittingen aan. In de volgende 100 jaar tijdens de Spaans-Nederlandse oorlog veranderde het Graafschap Lingen meerdere keren van eigenaar: afwisselend was het ondergeschikt aan de heerschappij van de koning van Spanje of dat van de prins van Oranje.

Nadat de Oranjes vanaf 1597, zonder dat het grote weerstand vanuit de bevolking had gegeven, de pastoors door gereformeerde predikanten hadden vervangen, voerden de vertegenwoordigers van de Spaanse kroon, na hun herovering van het Graafschap door Graaf Spinola vanaf 1605 de tegen reformatie door. Het Graafschap Lingen werd niet alleen binnen korte tijd opnieuw katholiek, maar het katholieke geloof werd bij de bevolking zo diep geworteld, dat alle latere hervormingspogingen van de Oranjes slechts geringe weerklank vonden en uiteindelijk tot mislukken gedoemd waren. Vanaf 1633 had het huis Oranje-Nassau het beheer over het Graafschap Lingen. Bij de Vrede van Münster van 1648 werd het Graafschap Lingen aan de Oranjes toegekend en vanaf dat moment vanuit Den Haag geregeerd. Met behulp van de nieuwe heerser werden opnieuw gereformeerde gemeenten gevormd, die echter slechts weinig gelovigen telden. In 1648 werden op bevel van de landheer de

katholieken hun kerkgebouwen en inkomsten ontnomen en aan de nieuw gevormde gereformeerde gemeenten overgedragen. Die overwegende meerderheid van de bevolking bleef echter katholiek. Er vormde zich een kerkelijke samenleving van de bevoorrechte nieuw gereformeerde gemeenten, die nauwelijks gelovigen telden, en de officieuze katholieke parochies, die daarnaast bleven bestaan en waartoe het merendeel van de bevolking behoorde. Bij zowel de katholiek als de gereformeerde gemeenten werden toen eigen kerkboeken bijgehouden, waarvan echter de meeste verloren zijn gegaan.

Toen in 1672-1674 de Münstersche prins-bisschop Christoph Bernhard van Galen het Graafschap Lingen had bezet en de voorrechten voor de gereformeerden had ingetrokken, toonden de dankbare katholieken erg veel sympathie voor de bisschoppelijke veroveraar. Dit werd gewroken, toen bisschop van Galen het Graafschap Lingen in jaar 1674 weer moest ontruimen. Prins Willem van Oranje stelde, nadat hij het Graafschap opnieuw in bezit had genomen, niet alleen de vroegere voorkeurspositie voor het gereformeerde geloof opnieuw in, maar probeerde ook door een verslechtering van de wetten en politieke onderwijsmaatregelen de katholieke meerderheid van de bevolking in de richting van de gereformeerde kerk te drukken. Hij verbood in 1675 de katholieke geestelijken het verblijf in het Graafschap en verbood elke soort van katholieke kerkdienst. Op de kerspelscholen mochten alleen gereformeerde leraren actief zijn. Met de doop, het huwelijk en de begrafenissen moesten de katholieken het met de gereformeerde predikanten doen. Daarom zijn er uit deze periode geen katholieke kerkboeken overgeleverd; men vindt de katholieken in de kerkboeken van de gereformeerde gemeenten.

In 1702 verviel het Graafschap Lingen aan de koning van Pruisen. Deze veranderde de kerkelijke situatie van het gebied niet, hoewel hij voor de katholieken met de tijd de regels versoepelde. Vanaf 1704 konden de katholieken zich voor dopen en huwelijken weer tot de geestelijke van hun eigen geloof wenden, ze moesten echter nog steeds de heffingen aan de gereformeerde predikant betalen. Vanaf 1717 werd de privé viering van de katholieke dienst in het Graafschap Lingen weer toegelaten. Tevens mochten de katholieke geestelijken, die tot dan toe vanuit het aangrenzende buitenland voor hun gelovigen moesten zorgen, weer in het Graafschap leven. Zij hielden over hun officiële handelingen, zoals in het katholieke kerkrecht voorgeschreven, eigen kerkboeken bij, zodat wij de situatie hebben dat de katholieken vanaf 1704 dan wel 1717 zowel in de gereformeerde als wel in de katholieke kerkboeken worden geregistreerd. Deze situatie bleef tot ongeveer 1810 bestaan.

Na de overgang van het Graafschap Lingen naar Pruisen in het jaar 1702 groeide het aantal Lutheranen in het Graafschap. Er vormde zich een kleine Lutherse gemeente in de stad Lingen, die in 1727 het recht van de vrije

openbare geloofsuitoefening had gekregen. Deze Lutherse gemeente was gelijkgesteld met de gereformeerde gemeente. De Lutherse predikant in Lingen was verantwoordelijk voor het gehele Graafschap Lingen, evenals gedurende langere tijd ook voor Lutheranen in het Graafschap Bentheim. Het hield eigen kerkboeken bij, waarin de officiële handelingen in het volledige werkgebied werden geregistreerd. Met onderzoeken naar Lutheranen in het Graafschap Bentheim voor 1945, loont het daarom altijd om een onderzoek in te stellen bij de Evangelisch-Lutherse Kruiskerkgemeente in Lingen.

Graafschap Bentheim

Het Graafschap Bentheim had in 1544 het Augsburgse geloof aangenomen, later keerden ze zich tot het gereformeerde geloof. In 1588 werd een nieuwe gereformeerde kerkorde uitgegeven. De kloosters Wietmarschen en Frenswegen, de boerschappen Engden en Drievorden, het merendeel van de adel evenals verschillende families, in vooral Nordhorn, bleven echter katholiek. De katholieken vormden ongeveer 8 procent van de bevolking. Er waren kleine parochies in Bentheim, Schüttorf, Nordhorn, Neuenhaus en Emlichheim. Deze hadden hun eigen kerkboeken, die voor een deel in 1670 begonnen. In tegenstelling tot in het Graafschap Lingen zijn er in het Graafschap Bentheim echter geen dubbele inschrijvingen. Veel belangrijker en meer uitgebreid dan de katholieke kerkboeken zijn natuurlijk de kerkboeken van de gereformeerde gemeenten in het Graafschap Bentheim. De kerkboeken van de stad Bentheim zijn bijzonder interessant, aangezien de doop- en begrafenisinschrijvingen hier al in 1594 beginnen. In de kerkboeken van de andere gereformeerde gemeenten beginnen de inschrijvingen echter slechts op zijn vroegst in de tweede helft van de 17e eeuw. De kerkboeken van de Oud-gereformeerde gemeente in het Graafschap Bentheim beginnen rond 1840. Zij worden bij de individuele Oud-gereformeerde gemeenten bewaard.

Een genealoog, die zich uitsluitend op kerkboeken concentreert, werkt eenzijdig. De kerkboeken leveren in de regel slechts naakte geboorte-, huwelijks- en eventueel begrafenisdata en familieverbindingen. Dan blijven bijvoorbeeld economische en sociale verhoudingen veelal onderbelicht. Alleen de titels verwijzen soms naar de sociale positie van de betrokken persoon of hun families. Voor vele plaatsen beginnen de kerkboeken pas in de 18e eeuw, daarnaast vertonen de kerkboeken in bijna alle gemeenten - of zij nu katholiek of gereformeerd zijn - grote of kleinere hiaten. Indien men zich beperkt tot de kerkboeken, zou men juist in de hier behandelde gebieden onvolledig blijven in vele lijnen van zijn kwartierstaat en stambomen of veel minder ver terugkomen. In het bijzonder in het Emsland zijn een groot aantal schriftelijke bronnen van overheidsinstellingen en economische stukken bewaard gebleven uit de 17e en

18e eeuw. Met deze bronnen kunnen de hiaten in de kerkboeken overbrugd worden, maar ze geven ook interessante informatie die niet uit de kerkboeken is af te leiden. Hierbij moeten wel goed de verschillen in de gaten gehouden worden tussen de bronnen uit het Bisdom Munster en uit het door de Oranjes cq Pruisen geregeerde Graafschap Lingen, door de verschillen in belastingen en heffingen politiek.

Wie zich in de geschiedenis van boerderijen in Amt Meppen of de drie kerspellen Schepsdorf, Emsburen en Salzbergen wil verdiepen, kan zich op de leenakten van de vorstbisschoppelijke vertegenwoordiging, dat wil zeggen van het Domkapittel of de kloosters storten (in te zien in het staatsarchief in Munster). Daarnaast zijn vele aanwijzingen te vinden in de volkstellingen en de hoofdgeld registers.

In het graafschap Lingen zijn andere bronnen belangrijker. Hier zijn het vooral de landsheerlijke bezits- en overdrachtsregisters, die de genealogen verder helpen. Hoofdgeldregisters en volkstellingen ontbreken hier veelal.

Voor beide gebieden is het kenmerkend dat er talrijke voorbeelden van bovengenoemde registers zijn maar dat ze in verschillende archieven verstopt zitten, zonder dat men hun bestaan daarin vermoed. Maar er zijn daarvoor goede hulpmiddelen.

Voor het graafschap Lingen is dat de volgende publicatie:

Wolfgang Leesch, persoonslijsten in de graafschappen Tecklenburg en Lingen tot 1815, in de serie: Bijdragen aan Westfaals familieonderzoek jaargang 19 (1961), pag. 12-82 (Personenlisten der Grafschaften Tecklenburg und Lingen bis 1815, in: Beiträge zur Westfälischen Familienforschung Bd. 19 (1961), S. 12-82.), In 18 hoofdstukken zijn in deze bijdrage beschrijvingen van 706 persoonslijsten uit de staatsarchieven van Munster en Osnabruck bijeengebracht.

De verschillende personen- en de belastinglijsten van het prinsbisdom Munster zijn opgenomen in: Wilhelm Kohl, belastinglijsten van het prinsbisdom Munster, in: De bijdragen aan westfaals familieonderzoek jaargang 15.(1957), pag. 1-77. (Wilhelm Kohl, Steuerlisten des Fürstbistums Münster, in: Beiträge zur westfälischen Familienforschung Bd. 15(1957), S. 1-77.).

Het door een plaatsnamen register ontsloten werk bevat beschrijvingen van 901 lijsten. Voor het Emsland zijn de nummers 356-415 en 456 relevant.

Correcties en aanvullingen op Wilhelm Kohl zijn overzicht voor het Amt Meppen kunnen gevonden worden in: Bernd Jansen, Het oudste belastingregister voor het Emsland. Stamt het "register exactionum" uit 1534 eigenlijk uit het jaar 1499?, te vinden op het Internet onder: <http://www.familie-hilling.de/emslandbuch/emsl1499.html> (8 pagina's).

Voor het graafschap Bentheim ontbreken dergelijke overzichten. Voor de

economische archieven uit dit gebied is er een andere nuttige publicatie: Alfred Bruns, Inventaris van de vorstelijke archieven in Burgsteinfurt (de inventarissen van niet-gouvernementele archieven NF band 5 - 7), Munster 1971, 1976, 1983. In deze delen zijn de archieven van de Graven en de vorsten van Bentheim in detail beschreven.

De beste bron voor de adelsgeslachten in het Emsland en hun huizen is nog altijd het boek: Rudolf vom Bruch, Die Rittersitze des Emslandes, Münster 1962 (4.Auflage). Van een aantal adellijke families zijn de huisarchieven bij het staatsarchief Osnabruck in bewaring gegeven. De archieven van de Westfaalse adellijke families, die ook in het Emsland bezittingen hadden, kan men vinden in het Westfaalse Archief in Munster.

Hoe komt men er achter wie de eigenaar van een boerderij is? Voor graafschap Lingen is dit vrij eenvoudige. In de zogenaamde Beschrijvinge der Niedergrafschaft Lingen uit het jaar 1555 is precies aangegeven welke boerderijen van de landsheer en welke van de adel en de kloosters waren, waarbij vaak de naam van de adellijke eigenaar genoemd werd. (Die Beschrijvinge der Niedergrafschaft Lingen. Ein landesherrliches Einkünfteverzeichnis aus den Jahren 1555 bis 1592, heruitgeven door Hans Taubken, Bielefeld 1999 [uitverkocht]). Ook in de Pruisische archieven uit de 18e eeuw zijn nauwkeurige gegevens te vinden over wie de adellijke grondeigenaren waren. Voor de gebieden van het vorstbisdom Munster bevindt zich in het Westfaalse archief in Munster een gedetailleerde lijst van de verschillende eigenaren in de 18e eeuw.

VERDRINKING BIJ ZUIDBARGE

ingezonden door: Gerard Waasdorp, Emmen
email: g-t-waasdorp@home.nl

Inleiding

Ik zag de noodkreet in de Threant nr.4 van 2007. Dat ons blad verloren lijkt te gaan is m.i. niet gewenst en ook niet noodzakelijk. Hoeveel gegevens hebben we met elkaar niet over historie en bewoners van Drenthe? We moeten toch makkelijk 4x per jaar zo'n 18 bladzijden kunnen vullen.

Ik was, net als vele van u waarschijnlijk, altijd al van plan geweest copy in te leveren voor het blad, maar dat werd door mij steeds op de lange baan geschoven. Te druk met het werk en onderzoek doen. Nu is het er dan toch van gekomen, dankzij de noodkreet.

Als lid van de historische werkgroep Suytberghe (wij publiceren veel gegevens

op onze website www.Suytberghe.nl) heb ik als taak het maken van een bewonersreconstructie van Zuidbarge, een boeren-dorpje bij Emmen. Gedurende dit onderzoek kom ik allerlei zaken tegen. Tijdens het verwerken van een overlijdensacte kwam ik een verdrinkingsgeval tegen. Hiervan werd melding gemaakt in de Provinciale Drentsche en Asser Courant wat de basis is voor dit artikel.

Aan de hand van dit artikel volgen de genealogische gegevens van de genoemde personen.

Het krantenartikel

In de Provinciale Drentsche en Asser Courant van Zaterdag 15 juni 1867, 44ste jaargang nr. 70 stond onderstaande bericht:

Emmen, 12 juni. Heden namiddag had hier een allertreurigst geval plaats; de knecht en de arbeider van den heer Gosselaar en een zoon van J. Kroeze, waren in den zijtak van het Bargermeer bezig om de schapen van den heer Gosselaar te wasschen: toen het wasschen was afgelopen wilden zij eens onderzoeken hoe diep het daar ter plaatse was. Zij begaven zich daartoe hand aan hand in het water, met dat ongelukkig gevolg, dat J. Alberts en J. Kroeze in de diepte verdwenen en de knecht van den heer Gosselaar zich niet dan met moeite van hen losrukte, zoodat anders mogelijk drie drenkelingen daar het leven hadden gelaten. Het was hartverscheurend, toen de wagen met de twee drenkelingen, die voor eenige uren nog gezond van huis waren gegaan, in de kracht van hun leven, als lijken in huis werden gebracht. De toestand der naastbestaanden is niet te beschrijven. J.A. laat een zeer bedroefde vrouw met twee kleine kinderen na. J.K. was een veelbelovend jongeling van 25 jaren en de steun van zijn vader in zijn affaire als smid. De geheele gemeente was verslagen toen de treurmare bekend werd.

De genoemde personen:

heer Gosselaar

Harmannus Folkerus Gosselaar, geb. 28-08-1821 te Dalen, zv. Hendrik Folkert Gosselaar, predikant, en Harmina Ensing, ov. 05-11-1883 te Assen, van beroep vervener en landbouwer.

Harmannus trouwde op 03-06-1861 te Emmen met Margien Haasken, geb. 03-07-1839 te Emmen, dv Willem Haasken en Aaltje Hinderks Sikken, ov. 08-11-1884 te Assen.

Het echtpaar woont vanaf hun huwelijk tot 1879 in huis bij de vader van Margien te Emmen, geen huisnr. gegeven. Ze vertrekken op 08-10-1879 vanuit Emmen naar Assen.

de knecht

Ik ben op zoek gegaan naar de knecht welke in 1867 in dienst was bij Gosselaar. Deze heb ik niet in de dienstboderegisters aangetroffen. Nu staat bij lang niet alle knechten genoemd in het register de plaats waar ze werken en de naam van hun werkgever, hierdoor is dit dus moeilijk te achterhalen. Wel kwam ik de onderstaande dienstknechten/meiden tegen die bij Gosselaar te Emmen werkten:

- van 11-03-1874 t/m 03-06-1874 Jan Jansen geb. 14-06-1846 te Rolde
- van 27-05-1874 t/m 21-05-1876 Maïke Zegeling, geb. 06-08-1847 Zwolle
- van 12-05-1874 t/m 15-04-1876 Jannes Kuipers, geb. 20-01-1838 Dalen
- van 13-05-1875 t/m april 1875 Geertien Snijders, geb. 20-05-1838 Emmen

de arbeider

Uit het artikel blijkt dat de arbeider Jan Alberts is. Jan werd geb. op 14-11-1824 te Westerbork, zv Hilbert Alberts en Lammegien Hendriks en ov. 12-06-1867 te Emmen. In de overlijdensacte staat vermeld: overleden in de zijtak in het Bargermeer. Jans beroep was dienstknecht later arbeider.

Jan trouwde op 10-08-1854 te Emmen met Wemeltien Klasen, geb. 10-11-1833 te Emmen, dv. Tonnis Klasen of Harms en Aaltien Paalman, ov. 08-10-1906 te Sleen, haar beroep is arbeidster later landbouwster.

Uit deze relatie worden geboren:

- a) Hilbert, geb. 21-10-1854 te Zuidbarga, Emmen, ov. 16-12-1943 te Borger achtereenvolgens gehuwd op 06-05-1887 te Westerbork met Jantje Timmer en op 13-12-1895 te Borger met Haike Martens
- b) Teunis, geb. 20-09-1856 te Noordbarga, Emmen, ov. 27-01-1859 te Noordbarga, Emmen
- c) Teunis, geb. 06-04-1861 te Noordbarga, Emmen, ov. 29-11-1861 te Noordbarga, Emmen
- d) Lammegien, geb. 22-11-1862 te Noordbarga, Emmen, ov. 03-04-1912 te Sleen, achtereenvolgens gehuwd op 11-04-1890 te Dalen met Hendrik Hidding en op 10-03-1900 te Sleen met Harm Dobben
- e) Tonnis, geb. 28-11-1866 te Noordbarga, Emmen, ov. 30-11-1866 te Noordbarga, Emmen

Voor hun trouwen woonde Jan te Zuidbarga en Wemeltien te Noordbarga. Na hun trouwen staan ze in de periode 1854-1860 als wonend te Zuidbarga huisnr. 145 ingeschreven. Ze woonden in het ouderlijk huis van Wemeltien, bij haar moeder en zuster in. Volgens de geboorteacte van hun kinderen wonen ze alleen in 1854 te Zuidbarga en in latere jaren te Noordbarga.

In de daarop volgende periode tot aan het overlijden van Jan woont het gezin te Noordbarga, geen huisnr. gegeven.

Na het overlijden van Jan hertrouwd Wemeltien op 18-02-1871 te Emmen met Albert Bos.

J. Kroeze

Johannes Kroeze, geb.07-04-1842 te Emmen, zv. Jan Kroeze en Gesien Smit, ov. 12-06-1867 te Emmen, beroep smid. Ook in zijn overlijdensacte staat 'overleden in de zijtak in het Bargermeer'.

Slot:

Een hoop ellende in twee gezinnen en een dienstknecht die aan de dood ontsnapt is. Een datum, 12-06-1867, krijgt via een krantenartikel ineens een andere, zeer trieste, betekenis.

bronnen (alle Gemeente Archief Emmen):

- de Provinciale Drentsche en Asser Courant van 1867
- bewoning Gosselaar in bevolkingsregister 1860-1880, deel 2 blad 119
- zoeken naar knecht in dienstboderegister deel 2 over de periode 1860-1870
- bewoning Alberts in het bevolkingsregister 1850-1860, deel EEO blad 222
- bewoning Alberts in het bevolkingsregister 1860-1880, deel 1 blad 112
- de geboorte-, huwelijks- en overlijdensactes ook via Drenlias

DE DRENTSE ZEEMAN

Een onderzoek naar het beroepsverleden van voorouders, toegelicht aan de hand van zeelieden

(Dit artikel van Jurjen Leinenga heeft betrekking op de lezing die hij voor de afdeling Drenthe heeft gehouden in Beilen op 27 januari jl.

De in het artikel genoemde tabellen waren helaas te omvangrijk om in Threant te plaatsen. U kunt deze tabellen wel in pdf bestand opvragen via mjc.fieret@home.nl of via leinenga@xs4all.nl.)

Niet iedereen denkt bij genealogisch onderzoek aan bronnen over het arbeidsverleden van voorouders. Toch kan dat de moeite waard zijn, want juist in de periode van 18 tot 65 jaar worden belangrijke beslissingen genomen, bv. ten aanzien van huwelijkspartner en vestigingsplaats. Sociologisch onderzoek heeft aangetoond dat huwelijkspartners meestal dichtbij worden gezocht, daar waar men woont en werkt. Die werkomgeving telt dus wel degelijk mee. Daarnaast vinden verhuizingen vaak plaats om de kansen op werk te vergroten. Allerlei redenen dus om hier eens aandacht aan te besteden, en dat speciaal voor een groep die voor Drenthe niet meteen voor de hand ligt: zeevarenden.

De afgelopen jaren zijn er, los van elkaar, verschillende projecten gestart

waarbij databases werden gemaakt van zeelieden. In 2002 begon ondergetekende met het invoeren van bemanningsgegevens van kustvaarders, zoals vermeld in monsterrollen en registers van aanmonstering in Drentse, Friese en Groningse archieven. De invoer van deze gegevens gaat nog door, maar u kunt de huidige database al raadplegen op de website van het Noordelijk Scheepvaartmuseum in Groningen: 44.012 records van 19.265 zeelieden en 9.774 vermeldingen van 2.802 schepen. Het gaat hierbij om de periode 1803-1937, van Napoleon tot aan de Tweede Wereldoorlog. Uit de periode daarvoor of daarna zijn in de inventarissen van de gemeentearchieven in deze provincies geen bemanningslijsten te vinden. Een tweede project is het VOC opvarendenproject van het Nationaal Archief in Den Haag. Hierin worden gegevens uit de scheepssoldijboeken van de Verenigde Oostindische Compagnie ingevoerd, naar schatting uiteindelijk zo'n 655.000 mensen uit de jaren 1700-1794. Dit grote project startte in 2000 en zal vermoedelijk in 2012 klaar zijn. Een ander project dat vermelding verdient, is het Sailing Letters project van de Koninklijke Bibliotheek in Den Haag. In 1980 werden complete Nederlandse brievencollecties ontdekt van door de Britse marine en kapers opgebrachte Nederlandse schepen: zo'n 38.000 brieven uit de zeventiende en achttiende eeuw. Die buitgemaakte brieven kregen de naam Prize Papers en werden ongelezen weggezet in het archief van de High Court of Admiralty, dat een onderdeel vormt van de National Archives in Kew bij Londen. Hiermee is soms langdurig het briefverkeer tussen echtgenoten, familieleden en vrienden of werkgevers te volgen. Het project om deze correspondentie via het Internet raadpleegbaar te maken en te publiceren, startte in 2004 en loopt nog steeds.

Al deze projecten zorgen ervoor dat het zicht op het belang van de zeevaart voor de provincie Drenthe duidelijker wordt, niet zozeer vanuit het perspectief van de reders maar vanuit het perspectief van de zeelieden. Bekend was dat de betrokkenheid bij varende beroepen in Drenthe plaatselijk nogal verschilde. Gasselternijveen mag als plaats van zeevarenden, en ook van reders, bekend worden verondersteld. De kustvaart stond hierbij centraal. Daarentegen was Meppel vanouds georiënteerd op Amsterdam. Het was, naast Zwartsluis, een belangrijk overslagpunt voor turf uit de Drentse venen dat vanwege de onzekerheid over de waterstand in de Drentse kanalen hier met kleine schepen werd aangevoerd. Met "zee"schepen ging het vervolgens via de Zuiderzee naar de Hollandse steden. Uit de hierboven genoemde projecten is wel duidelijk dat de Hondsrug in bijna letterlijke zin een waterscheiding ten aanzien van maritieme oriëntatie betekende: wie op of ten oosten van de Hondsrug woonde, nam deel aan de Veenkoloniale kustvaart, zoals blijkt uit de in tabel 1 opgegeven woonplaatsen van Drentse zeelieden. De aanmonstering kon plaats vinden in Gasselternijveen of omgeving, maar evengoed in Pekela, Hoogezand-Sappemeer, Wildervank of Delfzijl. Met scheepstypen als koffen, smakken,

galjoten en tjalken voer men dan vervolgens naar de Ierse Zee en de Noord- of Oostzee. Soms werd de Middellandse Zee aangedaan. In de regel was men echter 's winters thuis. Dat gold zeker voor de zeiltijd. Wie aan de westkant van de Hondsrug woonde, monsterde aan op schepen van Amsterdamse reders. Deze reders waren gespecialiseerd in de grote vaart. Grotere schepen dus, en ook langere reistijden. Regelmatig was men een jaar of langer van huis. Daarmee gepaard ging een, soms bewust gezochte, verminderde sociale controle van het thuisfront.

Uit de leeftijdsopbouw van de Drentse zeelieden (tabel 2) blijkt dat het zeemansberoep niet voor het hele leven werd gekozen. Een begin als 12- of 14 jarige, als kajuitwachter of koksmaat, was heel gewoon. In autobiografiën wordt als motief om vroeg naar zee te gaan vaak het verlies van de vader als kostwinner genoemd en wie erin slaagde om aan te monsteren, was in ieder geval van kost en inwoning verzekerd en kon daarnaast nog wat bijverdienen. Voor de wat ouderen kon nieuwsgierigheid naar onbekende landen de keus bepalen. Vakantie was toen immers een onbekend fenomeen, laat staan dat het gewoon was om naar het buitenland te reizen. Voor sommigen was aanmonstering op een schip dat bv. naar Zuid-Amerika reisde een goedkope manier om te emigreren. Zulke mensen probeerden eenmaal aan de overkant zo snel mogelijk te drossen en aldaar een nieuw bestaan op te bouwen. Ook kozen mensen soms voor het zilte nat om zo de dienstplicht te kunnen ontlopen. In dat geval diende men een vaartijd van tenminste 24 maand op te bouwen. Matroos kon je worden op je 23e, en daarna opklimmen tot bootsman. Dat was de hoogste rang onder niet-officieren. Wie echter graag mocht leren, kon naar de zeevaartschool gaan en via diploma's doorgroeien tot stuurman, machinist of kapitein. Vóór 1900 stond het leren in de praktijk centraal. Pas met de opkomst van de stoomvaart werd de behoefte aan technische kennis en certificering belangrijk. In de negentiende eeuw trouwde men vaak niet voor het 25e en niet lang na het 30e levensjaar. Met de komst van het eerste kind kwam voor de meesten ook een einde aan het varen, maar bij dergelijke keuzes speelde iemand's familie en het daarbijhorende netwerk een grote rol.

Zoals uit tabel 3 blijkt, was Meppel met 95 vermeldingen de belangrijkste woonplaats van mensen die voor de Verenigde Oostindische Compagnie voeren, als soldaat, ambtenaar of als zeeman. Velen kwamen door ziektes die men tijdens de reis of het verblijf in Azië opliep om het leven. Op ruime afstand volgden Hoogeveen met 17, Roden met 14 en Assen met 11 vermeldingen. Ook van de sterfgevallen werd goed boekgehouden, opdat er geen misverstanden in patria zouden ontstaan over geld dat de families van de overledenen nog op de Compagnie meenden te kunnen vorderen. Mede door het Sailing Letters project is het vrij eenvoudig om via de ingang "achternaam" of "woonplaats" eens te zoeken naar familieleden met een maritiem verleden.

Aanbevolen literatuur:

Hachmer, H., Met de groeten uit Riga (Assen, 2007)

Haddingh, J., Van snabbeschuit tot coaster. De scheepvaart van Gasselternijveen in vogelvlucht (Stadskanaal, 1993)

Leinenga, J.R., 'De zeeman vroeger en nu, een beroep met vele kanten', in Groninger Welvaart. Scheepvaart in stad en ommeland (Groningen, 2005) pg. 39-52

Leinenga, J.R., 'Het zeemansleven in de tijd van de Veenkoloniale zeevaart (1814-1914)', in Veenkoloniale Volksalmanak18 (Veendam, 2006) pg. 45-60

Aanbevolen websites:

Over migratie vanuit en naar Drenthe: www.iisg.nl/cgm

Over het monsterrollenproject: www.noordelijkscheepvaartmuseum.nl >
Onderzoek > Databases

Over het VOC opvarendenproject: vocopvarenden.nationaalarchief.nl

Over het Sailing Letters project: www.kb.nl/sl

EMIGRATIE (1e vervolg)

ingezonden door: T. Drenth

email: tinemardrenth@hetnet.nl

MICHIGAN

De vorige keer schreef ik over het bezoek in 1991 aan Michigan.

Zoals gezegd: diverse familieleden van beide kanten van mijn grootouders Tijmes - Timmerman verlieten in de 19e eeuw Nederland en als je dan al jaren tussen de bedrijven door bezig bent met onderzoek naar je voorouders en hun familie is een reis overzee een aardige aanleiding, of wel een excuus, om zo'n reis te maken. Temeer omdat de oudste zuster van mijn vader met haar gezin, wonend op de grens van Hoogeveen/Beilen in 1930 naar New Jersey vertrok. En je wilt toch wel graag eens je neven en nichten, die je nog nooit ontmoet hebt, zien en spreken. Dus dat kwam toen ook op het programma te staan.

Dan probeer je ook van te voren al na te

gaan hoe het Nederlanders in den vreemde indertijd is vergaan.

Bekend is de briefwisseling van Coert Stevens met familieleden in Ruinen. Onder deze, toen in de 17e eeuw geëmigreerde ca. 100 Drentse personen, waren die o.a. uit Ruinen (Voorhees) (Steven Coerts met gezin), Dwingeloo, Ruinerwold, Meppel, Zwiggelte (Jan Roelofs Seubering en Jan Roelofs Enting), Norg, Anholt, Westenesch, Coevorden, Gees.

Uit een brief van 1687 van Hilbert Coerts uit Ruinen aan zijn neef Coert Stevens in “Nieuw Amersfoort” (later Flatlands) in “Nieuw Nederland” werd toen al verwondering uitgesproken over de hoeveelheid land die men in het nieuwe land had verworven. Met andere woorden men kon dit eigenlijk niet geloven.

Hetzelfde gebeurde in de negentiende eeuw toen diverse Drentenaren naar de staten Michigan (zgn. “van Raalte-trek”) en Iowa (zgn. “Scholte-trek”) waren vertrokken.

Professor Herbert Brinks, indertijd verbonden aan Calvin College in Grand Rapids heeft een aantal boeken uitgegeven over de correspondentie, brieven dus, tussen de achtergebleven familieleden in Drenthe en hen in de Verenigde Staten. Ook hierin komt diezelfde twijfel aan voorspoedig boeren voor. Deze briefwisseling beslaat de periode van o.a. 1847-1920.

In het eerste door Brinks uitgegeven boek met de titel “schrijf spoedig terug” zijn ook aanhalingen te vinden van Hendrikje (later Hattie) en haar broer Roelof (later Ralph), beiden kinderen van Albert Tijmes (oom van mijn grootvader Jan Tijmes), die op 62-jarige leeftijd in 1889 met zijn kinderen Beilen (Roelof was al een jaar ervoor vertrokken) verliet en terecht kwam in Graafschap in de buurt van Holland-MI (32nd street is de grens). We hebben de plek gezien waar zij gewoond hebben.

Ook Albert Brunsting die zich in 1889 in Hull bij Orange City in Iowa had gevestigd (waar al eerder Brunstings naar toe waren vertrokken) geeft deze twijfel weer. Dit dorp werd in 1885 gesticht en Albert, die getrouwd was met Margje Timmerman, een nicht van mijn grootmoeder, schreef aan zijn broer hier: “het land heeft hier een mooie ligging, op iedere farm is zoveel hooi en pester voor de koeijen dat ieder zich zoo wel redden kan, het overige is in bouw. De meeste farms worden in 160 ackers (TD: hij bedoeld acre?) bewerkt en die kans heeft huurt er 80 of 160 bij om dan beter met een knecht te kunnen boeren, zoals wij 120 kunnen het zelf bewerken”.

Ik heb eens uitgerekend, uitgaande van 1 acre is ong. 40,5 are, dan is dat 120 x 40,5 are = 4860 are = 48 ha). Een aardige lap grond zeker voor die tijd.

Een kleinzoon van Albert en Geesje Schepers-Timmerman is Ronald Jager, die in 1990 een boek heeft geschreven met de titel “Eighty acres” (80 Amerikaanse

acres). Hij schrijft hierin ook over het huren van $2 \times 40 = 80$ acres door zijn ouders (is 32,4 ha). Maar het moest wel bewerkt worden door iedereen van het gezin, zoals iemand schreef: "Noord-Amerika is een groot en goed land, maar er moet wel gewerkt worden"

En wanneer door dit harde werken deze en gene niet altijd de tijd nam om regelmatig naar de Nederlandse familieleden te schrijven, dan kwamen verontruste brieven met vragen over de situatie. Maar ook ditzelfde in omgekeerde richting.

Zo hebben wij ook nog enige brieven van bovengenoemde kinderen van Albert Hendriks Tijmes evenals foto's die naar Nederland werden gestuurd. Wij hebben bij de nog aanwezige grafsteen van hem gestaan, alsmede bij die van zijn zwager Klaas Lefferts Kamp gehuwd met Geertje Hendriks Tijmes een zuster van bovengenoemde Albert Hendriks Tijmes.

Wij hebben in de loop van de jaren verschillende achterkleinkinderen van boven genoemden ontmoet en hebben nog regelmatig contact met hen. De nieuwjaarswensen zijn ook dit jaar vergezeld van allerlei familiegegevens verzonden. Men weet dat ik graag zoveel mogelijk familiegegevens in mijn computer wil hebben. Sommigen weten pas door onze bezoeken aldaar dat kennissen van hen eigenlijk familieleden zijn, en van dezelfde stam komen. Daarvoor moet je dus uit Nederland komen !

Ik schreef al in het vorige artikel dat we diverse plaatsen in de omgeving van Holland/MI hebben bezocht en ook de aldaar aanwezige begraafplaatsen. Soms is er een oude begraafplaats en daarna is dan soms weer een nieuwe aangelegd. Overal begraafplaatsen, overal Nederlandse achternamen, ook op de brievenbusjes aan de kant van de weg. Veel grafstenen zijn nog duidelijk te lezen.

Zo kwamen we o.a. op de oudste begraafplaats in de plaats Drenthe allerlei Drentse namen tegen. Maar daar niet alleen.

In de plaats Zeeland, waar de plaats Drenthe ook bij hoort is een gedenksteen van de oprichters van deze streek en één daarvan is Harm Jakobs Schepers geboren in Hijken/Beilen. Hij is daar al in 1849 aangekomen, de eerste bewoners al in 1847. Namen erop: Hendrik Lanning, Jan Riddering, Johannes op 't Holt, Jan Wiggers, Derk de Klein, Jan van Rhee, Gerrit van Rhee, Lambertus Troost, Hendrik Hunderman, Roelof Nijenhuis, Geert Lubbers. In 1848 Jan Hunderman en Albert Lubbers.

En daarna kwamen meerdere gezinnen hier wonen.

Bij de kerk (Chr. Ref.) in Drenthe staat een "historical-marker "(bord) met daarop de geschiedenis van het ontstaan. Het geeft aan dat drie groepen

immigranten in 1847 Drenthe geïnstitueerd hebben. Die van Staphorst kwamen gingen naar het westen, die van de provincie Drenthe kwamen naar het oosten en degenen die van Flakkee uit Zuidholland kwamen naar het noorden. Dus iedere groep kennissen bleef bij elkaar, denkelijk om in eigen streektaal met elkaar te kunnen spreken en steun van elkaar te ontvangen. Kerken ze eerst in de plaats Vriesland/MI, daar in de buurt, de afstand was toch te groot en in 1848 al bouwden ze een Reformed (herv.) kerk.

Helaas kwam hier later ook al een kerkstrijd. Het bleven Hollanders!

In 1882 werd dan ook daar een afgescheiden kerk (Chr. Ref.) gebouwd. Tot 1946 werd hier nog regelmatig in het Nederlands gepreekt, maar de oudsten, de immigranten, waren inmiddels overleden.

Er is uiteraard nog meer te vertellen over onze belevenissen tijdens ons onderzoek aldaar en waar we dit konden doen. Dat een volgend keer.

Genealogische gegevens:

Steven Coerts vertrok ca. 1660 uit Ruinen (Voorhees) met zijn tweede echtg. Willemetje Roelofs Seubering en gezin naar het toen genoemde Nieuw-Nederland. 1e echt.: Aaltje Wessels.

Coert Stevens (uit 1e huw.) geb. 1638 Voorhees/Ruinen, overl. na 1698 Flatlands, NY, USA.

Mijn grootvader Jan Tijmes (Hzn), geb. Beilen 6-4-1864, overl. Utrecht 20-1-1948 tr. (2) Marchje Timmerman, geb. Hooghalen/Beilen 30-6-1864, overl. Utrecht 9-6-1950.

(Beiden begraven oudste kerkhof Beilen in graf 1e echtg. (en tevens volle nicht) Marchje Hunse, geb. Beilen 19-8-1865, overl. Beilen 13-2-1894).

Albert Hendriks Tijmes, geb. Beilen 10-4-1827, overl. 1-8-1903, begr. Graafschap/Cemetery MI, hij was weduwnaar van Grietje Lotterman, geb. Westerbork 6-5-1839, overl. Beilen 28-4-1879.

Roelof Tijmes, geb. Beilen 16-4-1866, overl. 22-1-1948, begr. Graafschap, gehuwd met Hendrika Jipping, geb. Graafschap MI 16-11-1866, overl. Holland 31-10-1949, begr. Graafschap.

Hendrikje Tijmes, geb. Beilen 21-8-1871, overl. 21-6-1935, begr. Graafschap.

Klaas Lefferts Kamp, geb. Beilen 27-3-1833, overl. 11-10-1892, begr. Graafschap, gehuwd met Geertje Hendriks Tijmes, geb. Beilen 22-2-1836, overl. 8-5-1902, begr. Graafschap.

Albert Schepers, geb. 8-12-1851 Hijken/Beilen, overl. McBain MI 8-6-1931, begr. Vogelcenter/MI. gehuwd met Geesje Timmerman geb. Hooghalen/Beilen 5-10-1862, overl. McBain MI 10-6-1940, begr. Vogelcenter/MI.

Albert Brunsting, geb. Beilen 31-1-1851, overl. Hull Iowa 2-10-1929, gehuwd met Margje Timmerman, geb. Hooghalen 14-2-1856, overl. Hull IA 19-8-1924.

GENEALOGIE ZANTINGH

Ingezonden door: H. Klooster-Spanjer
Groningerdwardsstraat 16
9401 BP Assen

- I. Johannes Zantingh, geb. Hoogeveen 13.10.1880, tr. Hoogeveen 04.08.1906 met Aleida Schonewille, geb. Hoogeveen 13.02.1885, d.v. Egbert Schonewille en Aleida Streutker.
 1. Hendrik, geb. Groningen 24.06.1907,
 2. Aleida, geb. Hoogeveen 06.09.1908, tr. Hoogeveen 23.05.1931 met Aaldert Vos.
 3. Jentje, geb. Hoogeveen 31.01.1911 (zie genealogie Schepers).
 4. Egbert, geb. Hoogeveen 27.02.1913, overl. afd. 16.03.1913.
 5. Levenloos kind, geb. Hoogeveen/Achterom 12.09.1914.
Gezin vertrekt 22.03.1921 naar Ruinen.
- II. Hendrik Zantingh, geb. Zuidwolde 15.11.1845, arbeider, overl. Hoogeveen/Noord 14.05.1899, tr. Hoogeveen 23.04.1873 met Jentje Vos, geb. Hoogeveen 26.09.1849, overl. Beilen 17.03.1918, d.v. Jacob Arends Vos, arbeider en Johanna Harms Kranghand.
 1. Albert, geb. Hoogeveen 03.04.1874, arbeider, overl. Zuidwolde 24.09.1924, tr. Hoogeveen 30.04.1898 met Klaasje Strijker, geb. Muiden 06.08.1878, overl. Zuidwolde 20.09.1924 d.v. Albert Arends Strijker, arbeider, en Johanna Petronella Vlietstra.
 2. Jacob, geb. Hoogeveen 25.02.18, arbeider, overl. ald. 18.08.1893.
 3. Johannes, geb. Hoogeveen 14.10.1880, (zie I).
 4. Harm, geb. Hoogeveen, 21.08.1886, overl. Emmen 14.03.1944, tr. Hoogeveen 02.04.1910 met Johanna Snijder, geb. Hoogeveen 18.07.1887, d.v. Jan Snijder, arbeider, en Annigje de Jonge.
 5. Albertus, geb. Hoogeveen 15.03.1878, tr. Hoogeveen 21.04.1906 met Hilligje Steenbergen, geb. Zuidwolde/Lageveen 04.04.1883, d.v. Albert Steenbergen en Jentje Mennink.
 6. Hendrik, geb. Hoogeveen 15.10.1883, overl. ald. 19.12.1894.
 7. Jentje, geb. Hoogeveen 13.08.1891, tr. Hoogeveen 04.03.1911 met Albert Lunenburg, geb. Beilen 06.04.1889, zn.v. Jan Lunenburg en Fennigje Woltinge.
 8. Steven, geb. Hoogeveen 13.08.1891, tr. Hoogeveen 09.12.1916 met Sjoukje Huisjes, geb. Westerbork 21.09.1895, d.v. Hendrik Huisjes arbeider, en Geertje de Vries.,
- III. Albert Alberts Zanting, geb. Zuidwolde 16.03.1816, overl. Hoogeveen 18.02.1890, tr. le Zuidwolde 06.02.1841 met Albertje Stevens Bosman, geb.

Zuidwolde 27.11.1816, overl. Hoogeveen 08.12.1849, d.v. Steven Karst Bosman en Femmigje Alberts Stouters tr. 2e Beilen 15.11.1851 met Klaasje Koerds/Koers, geb. Ruinen, 30.01.1825, overl. Hoogeveen 08.06.1880, d.v. Hendrik Willems Koerds en Lammechien Wolters Zwiers.

kinderen 1e huwelijk:

1. Albert, geb. Zuidwolde 11.08.1841, boerenknecht, overl. Hoogeveen 26.03.1890, tr. Beilen 27.01.1873 met Jantje Boer, geb. Beilen 31.10.1850, overl. Westerbork 29.03.1874, d.v. Klaas Hendriks Boer en Marchje Dolfing.
2. Steven, geb. Avereest 28,05,1843, overl. Riegtenshoogdijk / Hoogeveen, tr. Hoogeveen 08.07.1876 met Hendrikje Wemmenhove, geb. Hoogeveen 14.09.1850, d.v. Roelof Harms Wemmenhove en Jantje Alberts Zanting.
3. Hendrik, geb. Zuidwolde 15.11.1845, (zie II).
4. Levenloos kind, Hoogeveen 24.11.1849.

IV. Albert Alberts Zanting(e) van het Santinge Land, ged. Zuidwolde 10.06.1768, landbouwer, overl. ald. 13.06.1830, tr. met Hendrikje Harms Boer, d.v. Harm Boer en Beertje

1. Beertjen, ged. Zuidwolde 14.11.1802, overl. Schottershuizen 03.08.1873, tr. Zuidwolde 30.05.1819 met Jan Egberts de Jonge, ged. Avereest 13.02.1779, overl. Tip/Zuidwolde 13.11.1882, zn.v. Egbert Cornelis de Jonge en Hillechien Fredriks.
2. Hilligje, ged. Zuidwolde 18.09.1804, overl. ald. 02.05.1887, tr. Zuidwolde 22.08.1829 met Rutger Harms Woltinge, ged. Zuidwolde 02.02.1806, overl. 02.02.1885, zn.v. Harm Willems Woltinge en Hendrikje Rutgers.
3. Albertje, ged. Zuidwolde 27.08.1807, overl. Averagesst 1896, tr. Zuidwolde 05.11.1836 met Harm Jan Veldman, ged. Avereest 28.05.1799, overl. Weerselo 1858, zn.v. Jan Alberts Veldman en Berendina Harms.
4. Hendrikje, ged. Zuidwolde 27.05.1810, overl. afd. 1857, tr. Hoogeveen 27.10.1838 met Harm Jans Benning ged. Ruinen 15.11.1800, (wedn. v. Albertje Jurjens Rump) overl. Hoogeveen 09.02.1869, zn.v. Jan Wolters Benning en Jentien Harms.
5. Jentje, ged. Zuidwolde 04.07.1813, overl. Alteveer 28.06.1892, tr. Zuidwolde 05.11.1836 met Roelof Warms Wemmenhove, ged. Zuidwolde 29.09.1812, overl. Alteveer 26.02.1887, zn.v. Harm Roelofs Wemmenhove en Hendrikje Roelink/Roelofs.
6. Albert, ged. Zuidwolde 26.03.1816, (zie III).
7. Harm, ged. Zuidwolde 28.03.1819, overl. ald. 24.01.1820.

- V. Albert Alberts Hendriks, ged. Zantinge/Zuidwolde 1735, overl. ald. 1819. tr. Zuidwolde met Hilligje Leferts, ged. Zuidwolde 1739, overl. Kerkenbosch/Zuidwolde 01.02.1819, d.v. Lefert Alberts Bazuin en Hillegien Alberts.
1. Hendrik, ged. Zuidwolde 1761, landbouwer, overl. ald. 07.09.1829, tr. Zuidwolde 1799 met Zwaantien Harms Boer, ged. Hoogeveen 1766, overl. Kerkenbosch 06.01.1844, d.v. Harm Boer en Beertje.
 2. Lefert, ged. Zuidwolde 18.07.1764, landbouwer, verf Kerkenbosch 09.06.1827, tr. Zuidwolde 1806 met Roelofje Hendriks ged. Nolde 1773, overl. Zuidwolde 22.07.1813,
 3. Albert, ged. Zuidwolde 10.06.1768, (zie IV).
 4. Hilligje, ged. Zuidwolde 22.09.1770, overl. ald. 14.11.1856, tr. met Jasper Jans Lubbers, ged. Meppel 1768, overl. Zuidwolde 19.06.1832, zn.v. Jan Jaspers Lubbers en Aaltje.
 5. Margje, ged. Zuidwolde 03.04.1774, overl. ald. 14.08.1844, tr. met Geert Geerts Jonker.

DE STAMREEKS VAN FELIX SIMON ANTHON ZWART

Ingezonden door: Albert Luten
Scheepmakerskade 131
3011 VX Rotterdam

In Ruinen en elders woonden en wonen nog vele nazaten van Felix Simon Anthon Zwart (plm. 1814 – 1903), waaronder mijn grootmoeder Aaltje Zwart (Ruinen 1898 – Ruinen 1985). Over Felix en zijn vader Anthon Zwart (1781 – 1824) doen heden ten dage nog veel verhalen de ronde in Ruinen. Twee citaten van respectievelijk Mansier en Bosman Steenberg:

“ .. Antonides Zwart gehuwd met Aaltje Noordhuis. Waar en wanneer deze twee mensen geboren zijn, is nergens te vinden. Oudere mensen zeggen dat ze uit Frankrijk gekomen zijn. Anderen zeggen uit Duitsland. Volgens vertellingen zou hun zoon Felix als zwerversjongen op jeugdige leeftijd in Ruinen zijn aangekomen, omdat hij zijn ouders al vroeg had verloren. Hij vond onderdak bij een winkelier in Ruinen. Om in zijn onderhoud te voorzien moest hij met een marsie (een mandje op de rug) de boer op om borstels en dergelijke te verkopen. Op de leeftijd van zo'n 30 jaar vond hij het welletjes, kocht achter op de Ruinerweide een stukje grond, bouwde er een huisje op en trouwde in 1846 met Jentje Kloeze.” 1)

“De grootvader ... [Anthon Zwart] was dokter en een welgesteld man. Zijn vrouw overlijdt jong. Door het grote verdriet kwam hij aan het zwerven en raakte aan lager wal. Waarschijnlijk was hij dokter in een van de grote steden in het westen. Volledig bewijs hebben wij niet kunnen vinden. Onze conclusie is ontstaan aan de hand van overleveringen, maar ook door aanwijzingen die wij in verschillende documenten vonden.” 2)

De citaten laten zien dat er na meer dan een eeuw nog veel mondelinge, veelal dramatische, verhalen rondgaan over Felix en zijn vader Anthon. Zelf hoorde ik midden jaren negentig van iemand uit Ruinen dat de Felixen (!) - zijn nakomelingen dus - altijd goed konden leren. Mansier en Bosman Steenbergens komen in de archieven niet verder. Wat is er waar van deze overleveringen? Internet, meer beschikbaar onderzoek en toevallige ontdekkingen brengen nadere informatie aan het licht.

Laten we beginnen bij de vader van Felix, Anthon. Die is geboren in 1781 te Wormer. Wel in het westen van het land, maar bepaald niet in een grote stad. Zijn moeder overlijdt vijf jaar later en we vinden Anthon's vader Simon Menno Swart in 1813 terug in Zaltbommel. Of Anthon ook nog in Zaltbommel heeft gewoond is onduidelijk. Anthon woont in 1813 te Kloosterburen (Groningen) bij de familie Fongers. Hij trouwt Aaltje Noordhuis uit Ruinen. Hoe ze elkaar ontmoet hebben is niet duidelijk.

Meer informatie over Anthon vinden we bij Roefsema-van der Wissel 3). Anthon heeft 13 jaar gewerkt bij de koopvaardij op schepen naar West-Indië en de Middellandse Zee. Hij werd uiteindelijk officier van gezondheid 1e klasse. In 1823 solliciteert hij naar de functie van geneeskundige bij het gesticht de Ommerschans van de Maatschappij van Weldadigheid. Hij bezat het diploma heelmeester [hij had op 4 oktober 1821 te Zwolle bij de geneeskundige commissie examen afgelegd als heelmeester] en de predikant van Ruinen had een aanbevelingsbrief geschreven. Anthon had een praktijk in Ruinen, maar die leverde niet genoeg op om van te leven. Het diploma heelmeester gaf hem het recht van plaatselijke admittentie of praktijkuitoefening in Ruinen. Hoewel hij geen geneesheer was, werd hij toch op 5 september 1823 door Van der Bosch [Stichter van de Maatschappij van Weldadigheid] benoemd voor een salaris van zeven gulden per week

De geneeskundige commissie accepteerde de benoeming echter niet. Hij had immers alleen plaatselijke admittentie, en bovendien had de visitatiecommissie bij de laatste jaarlijkse controle proces verbaal opgemaakt. De apotheek was in zeer slechte staat, behalve een verroest lancet en een gebrekkige kiezentang had hij geen ander instrumentarium. Zijn financiële situatie was slecht, waarschijnlijk het gevolg van alcoholmisbruik. Gouverneur Bentinck ging zich ermee be-

moeien en ging naar Ommerschans. Adjuut-directeur Harlof bevestigde dat Swart onbekwaam was. De geneeskundige commissie was bereid Swart in april een aanvullend examen af te laten leggen om algemeen admittentie als plattelandsheermeester te krijgen, maar tot dan mocht hij alleen in Ruinen werken. De Maatschappij negeerde deze voorwaarden. Swart was niet bereid het examen af te leggen omdat hij bang was voor de tegenwerking door de commissie en omdat hij het examengeld van 75 gulden niet kon opbrengen. Hij mocht toch aanblijven tot er een opvolger was gevonden. Voor de officiële ontslagdatum 1 april 1824 was hij al met onbestemde bestemming vertrokken.

In die roerige tijd, op 19 december 1823, overleed zijn vrouw Aaltje. Anthon bleef achter met de kinderen. Mogelijk is hij aan het zwerven geraakt. Samen met zijn twee kinderen Felix en Bartha wordt hij (opgezonden voor de Regering van de Stad Zwolle) op 20 september 1824 opgenomen in de Ommerschans. Nu niet als geneesheer, maar als landloper 4). Vier november van dat jaar overlijdt Anthon daar.

Felix is daarna naar het Instituut te Wateren gekomen, Bartha is in 1826 in Ommerschans overleden. Felix is in 1835 - hij was toen ruim twintig jaar - uit het Instituut te Wateren ontslagen, en is 'koopmansbediende' te Ruinen geworden 5). Ruinen is de geboorteplaats van zijn moeder en zijn vader heeft daar een tijd een praktijk als heermeester gehad. Het is dus niet verwonderlijk dat Felix naar Ruinen kwam!

Wat is er nu waar van de overleveringen die we in het begin van dit artikel hebben geciteerd?

Anthon, de vader van Felix kwam inderdaad uit het westen van het land, hoewel niet uit een grote stad. Hij was volgens de huwelijksakte in 1813 griffier te Kloosterburen, bij de doop van zijn dochter Anna in 1816 chirurgijn major te Diever en in 1820 in de doopakte van zijn dochter Bartha te Ruinen wordt hij heermeester genoemd. Anthon was dus 'arts', maar - althans in de tijd dat hij in Ruinen en Ommerschans woonde - niet rijk! Zijn praktijk te Ruinen stond er slecht voor en hij was blijkbaar aan de drank. Het is opvallend dat dit (negatieve) aspect niet in de overlevering is meegenomen. Na de dood van zijn vrouw is hij mogelijk gaan zwerven. Wellicht is hij met de kinderen in Zwolle opgepakt als landloper en naar Ommerschans gebracht. Felix heeft een tijd in het Instituut te Wateren gewoond en is koopmansbediende geworden: hij heeft waarschijnlijk inderdaad met een marsie gelopen!

Hierna volgt de stamreeks van Felix voorzover ik die heb kunnen achterhalen. Alle gegevens zijn afkomstig uit de DTB registers en de registers van de burgerlijke stand.

Generatie I

Felix Simon Anton ZWART, geb. Deventer (?) op 31-5-1814, ovl. Ruinen op 25-8-1903. Toen Felix in 1846 in het huwelijk trad moest hij onder ede staande verklaren dat hij niet wist waar en wanneer hij geboren was. Zelf dacht hij dat hij geboren was op 31 mei 1814. De geboorteplaats wist hij niet. Bij de huwelijksbijlagen is in het militieformulier vermeld dat hij geboren is te Deventer. De geboorteakte heb ik daar, noch in Kloosterburen kunnen vinden. In de huwelijksbijlagen staat ook dat hij 'Kwekeling op het Instituut te Wateren' was. tr. Ruinen op 14-7-1846

Jentje Lucas KLOEZE, geb. Ruinen op 21-10-1818, ovl. Ruinen op 4-3-1910. Jentje was werkbode volgens de huwelijksakte.

Generatie II

Anthon Felix Menno Simon SWART, geb. Wormer op 13-10-1781, ged. Wormer op 14-10-1781, ovl. Ommen op 4-11-1824. Anthon was bij overlijden 'zonder beroep'. In de huwelijksbijlagen van hun huwelijk zijn verklaringen te vinden van Anthon's vader Simon Swart en van Aaltjes moeder Albertje Klaas waarin zij toestemming geven voor het huwelijk. In de verklaring van Albertje Klaas staat dat Anthon woonde 'ten huize van G.G. Fongers te Kloosterburen'. tr. Kloosterburen op 16-5-1813

Aaltje Bartelds NOORDHUIS, geb. Ruinen op 6-4-1780, ovl. Ommen op 19-12-1823.

Generatie III

Simon Menno SWART, geb. Wormer circa 1753, ovl. Zaltbommel op 29-9-1821. Simon is op 1-7-1779 te Wormer op belijdenis van geloof aangenomen als lidmaat. Trijntje komt in 1780 met attestatie van Westzaan naar Wormer. In 1813 woont Simon in Zaltbommel. Hij schrijft dan een verklaring (getekend 28-4-1813) voor zijn goedkeuring van het huwelijk van zijn zoon Anthon met Aaltje Noordhuis. In 1820 is Simon meesterknecht in de oliemolen te Zaltbommel.

tr. (1) kerk. huw. Wormer op 17-6-1780, (de impost op het trouwen bedroeg 3 gulden)

Trijntje Jacobs KOOL, geb. Westzaan op 27-2-1757, ovl. Wormer op 25-9-1786, begr. Wormer op 27-9-1786.

N.B.: Simon tr.(2) Agnees VEERKAMP, ged. Zaltbommel op 18-3-1777, ovl. Zaltbommel op 23-1-1850,

Generatie IV

Teunis Simons (Antonie) Swart, ged. Zaandijk op 27-2-1718, tr.

Jacobje Jacobs Sak, ged. Zaandijk op 10-3-1720.

Generatie V

Symon Arentsz. (Sime) Swart, ged. Zaandijk op 19-7-1694, tr.
Jannetje Adriaans van der Mark.

Generatie VI

Arent Teunisz. Swart, tr.
Trijntje Simons, ged. Zaandijk op 8-8-1669.

Noten:

- 1 Vrij naar: H.J. Mansier, Het geslacht Zwart, zonder jaar, Ruinen, voorwoord.
- 2 Jan Bosman Steenbergen, Vier eeuwen West Brinck, zonder plaats, 1998, pag. 190.
- 3 H.G. Roelfsema-van der Wissel, De gezondheidszorg in de Noord-Nederlandse koloniën van de Maatschappij van Weldadigheid tussen 1818 en 1859, proefschrift RUG, 2006, te vinden op Internet: <http://dissertations.ub.rug.nl/faculties/medicine/2006/h.g.roelfsema.van.de/?FullItemRecord=ON>, pag. 14 – 15.
- 4 Rijksarchief Drenthe, inv. nr. 1455, A260, A269, A275.
- 5 Rijksarchief Drenthe, Stamboek Wateren 1841-1858, nrs. 1611 en 1584.

VAN EN VOOR ONZE LEDEN

TIJDSCHRIFTEN HISTORISCHE VERENIGINGEN

Een keuze uit de artikelen welke zijn gepubliceerd in de ontvangen tijdschriften van de afgelopen periode. In te zien bij onze bibliotheek in Bovensmilde.

Annen 3-1	Lijkenhuisje/Hunebed/Huis Bartelaar 9.
Assen 2008-1	Ontginning Kloosterveen / Oosterhoutstraat.
Beilen 28-1	Kooplieden in 18e eeuw/Harm Plenter en de Ereiraad.
Borger 22-1	Gehucht Westdorp/De N34 en de N374
Coevorden 11-1	Picardt en de Witte wieven/Parenteel Schutten.
Diever 7-4	Bevolking Wapse 1895-1905.
Diever 8-1	De jaarmarkt/De Wittelter schans.
Dwingeloo 9-1	Oorlogstijd/Ramp in Eemster 1893.
Eelde mrt.2008	Verdwenen molens/Mevrouw H. Wietzes-Meter.
Eext 15-1	Kloosterstraat 9/De middenstand in 1900.
Emsland 93	Genealogie Wiarda. Zeer uitvoerig!
Gasselte 17-1	Zakelijk Gasselte.

Gieten febr. 2008	De Veenhof 4/Kerken in Gieten/Cafe De Hilde.
Hardenberg 25-1	De Bruchterbeek/Monumenten Kloosterhaar en Balderhaar.
Havelte 2008-2	Henderk Oldenkamp/Liederenbank van Uffelte.
Hoogeveen 2008-1	Fam. Kip uit Duitsland/Thijjinge-Wemmenhove-Wolting.
Meppel 30-1	Hoofdmr Uhl/Sluisgaarderswoningen/Ambachtsonderwijs.
Nijeveen 13-1	De Oosterse Grift/Tlhuis/Dominee van den Berg.
Norg 11-41	Driemaal Veenhuizen/Diaconieboerderij in Peest.
Norg 12-42	De Waag/Veenhuizen op nwe. kaarten/Alie Brals-Luinge.
Odoorn 2008-1	Oorlogsnummer.
Ons Erfgoed 16-1	Grondlandrechten/Familie De Best uit Strijen.
Oosterhesselen 8-1	Restaurant De Zwerfkei/Burgemeester Legro.
Peize nr. 37	Veenterpen/Raadsnotulen 1904/Afwatering Pezie.
Roden 29-3	IJsvereniging Roden/Kerkhof Roderwolde/Jan Eekhoff.
Rolde 11-1	De tramlijn in de Broekstreek/Brandbestrijding.
Ruinen 27-1	Boerenwerk/Evacueetjes/De wolvenjacht.
Smilde jan. 2008	Nieuwsbrief.
Vries 7-27	De landbouwhuishoudschool. Speciaal nummer.
Westerbork 8-1	Veearts Henk Mager/De schaapskudde/Burgmr. Zilvold.
De Wijk 11-1	De Lokkerij-Havixhorst-Lindenhorst/Het Reestdal.
Zuidlaren 15-1	De Freule van Laarend/School Zuidlaarderveen.
Z-O Drenthe 17-1	Tuinbouwpioniers Erica/Schoolmeester Halma.
Zweeloo nr.27	50 jaar Openluchtpsel/Hulppostkantoor Zweeloo.

VRAGENRUBRIEK

De heer H.H. Kreulen, Roerdompstraat 106, 1531 XK Wormer, 075-6421524, lidnummer NGV 118886 schrijft ons het volgende:

Al een aantal jaren ben ik bezig met de genealogie van het geslacht Kreulen.

De oudst bekende voorvader Klaas Jans Cralen, ook Crale en Kreulen, is gedoopt 12-12-1687 te Meppel, zoon van Jan Creule. Hij trouwt 17-4-1713 te Meppel met Martjen Jans Meinen. Zijn beroep was schipper. De naam van de moeder werd in die tijd niet in de doopboeken van Meppel vermeld.

Het probleem is dat er in die tijd twee Jan Jans Kraele waren.

Jan I trouwt 1667 met Klaesjen Andries, in 1682 te Meppel met Claesjen Hessels en in 1691 te Havelte met Geertje Geerts.

Jan II trouwt 1669 te Meppel met Aeltjen Jans.

Tussen 1668 en 1687 zijn er te Meppel verschillende kinderen gedoopt waarvan de vader Jan Jans (van) Kraele is.

De vraag is of er aanvullingen mogelijk zijn en of al iets is gepubliceerd over de Kreulens in de periode 1600-1700.

NGV DRENTHE

Afdeling Drenthe van de Nederlandse Genealogische Vereniging is opgericht
12 juni 1989.

HET AFDELINGSBESTUUR:

dhr. G.D. Zwanenburg, voorzitter

Pijlkruid 14, 7909 HK Hoogeveen 0528-234668
godwinz@home.nl

dhr A. Stiksma, secretaris

Nijend 3, 9465 TP Anderen 0592-242258
a.stiksma@hetnet.nl

dhr. M.J.C. Fieret, penningmeester

Laan van de Iemenhees 566, 7823 JX Emmen 0591-629327
mjc.fieret@home.nl

mevr. M.G.J. Habing, algemeen bestuurslid

Zonnedauw 60, 9421 NR Bovensmilde 0592-413972
m.habing@kpnplanet.nl

HOME-PAGE

Homepage NGV afdeling Drenthe: <http://drenthe.ngv.nl>

OVERIGE FUNCTIONARISSEN:

CALS: dhr. A.F. Dekker,

Laan v.d. Marel 501, 7823 BM Emmen 0591-625893

Advertentie-collectie: dhr. K. Bruggink,

Mr. Troelstralaan 54, 9402 BK te Assen 0592-408490

Afdelingsbibliotheek: mw. M.G.J. Habing,

Zonnedauw 60, 9421 NR Bovensmilde 0592-413972
m.habing@kpnplanet.nl

ISSN 1380 - 393 X

**AFZENDER:
NGV Afdeling Drenthe
Nijend 3
9465TP Anderen**

**PORT BETAALD
TPG POST**